

Twierdza Poznań
Obywatel Jaśkowiak

12

6 FOKUS

ECHA POLSKIE

12 Bastion opozycji.
Prezydent Poznania
prezydentem RP?

WYDARZENIA

14 Czarnogóra w NATO.
Pachołki Zachodu
kontra pachołki Rosji

O TYM MÓWI ŚWIAT

18 Gwiazdociąg Kremla.
Z kim naradza się Putin

Gdzie jest generał?
Pomylił Iran z Irakiem

28

PROFILE

22 O nich się mówi: Ariana Grande,
Meinal Vaishnav, Eddie Maher

LUDZIE

24 Brigitte Macron.
Pierwsza babcia Francji

28 Kasim Sulejmani. Szara eminencja
rządu Bliskim Wschodem

32 Theresa May. Mściwa i pamiętliwa

36 Wojciech Janowski.
Konsul niezbyt honorowy

46

Tylko dla łososi
Strefa wolna
od turystów

O tych krajach piszemy:

CZARNOGÓRA [s. 14] **FRANCJA** [s. 24, 50]
IRAK [s. 40] **IRAN** [s. 28] **IZRAEL** [s. 76]
KOREA PŁN. [s. 56] **MONAKO** [s. 36]
NIEMCY [s. 68] **POLSKA** [s. 12, 36]
ROSJA [s. 18] **USA** [s. 46] **WATYKAN** [s. 60]
WLK. BRYTANIA [s. 32]

18

Kosmos Putina
Igraszki
na wierzuszce

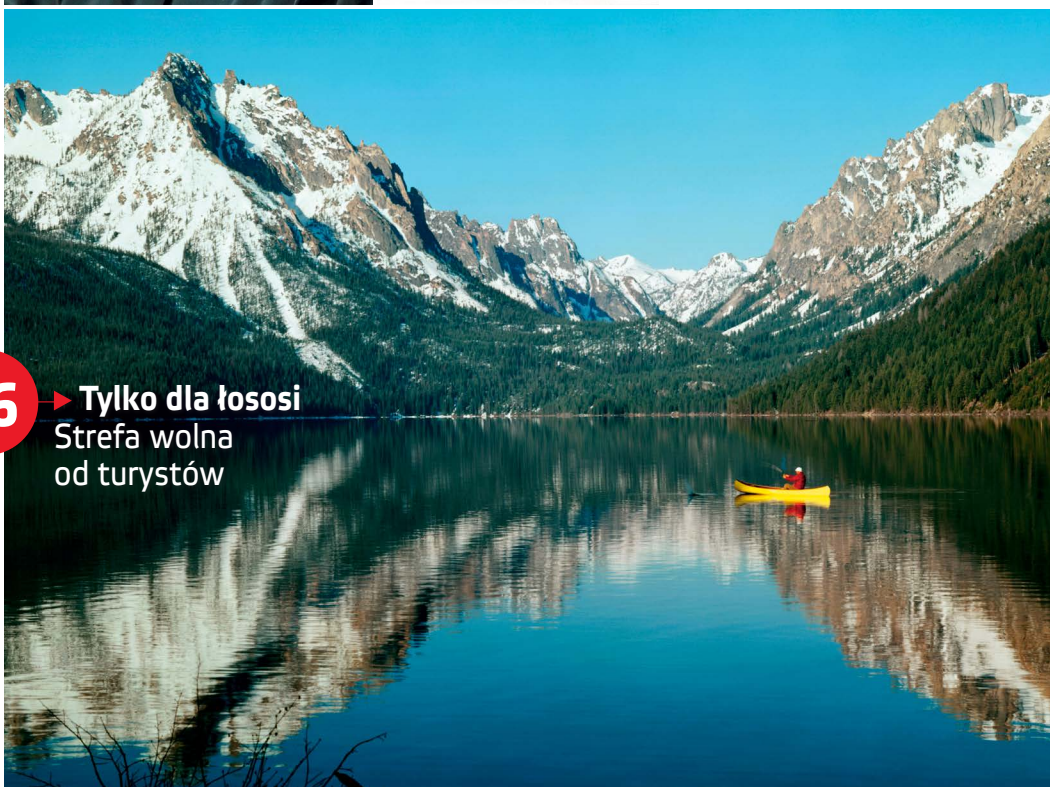
Polak w Monako
Woleliby o nim
zapomnieć

36

32

Lady z lodu
Ma ludzkie cechy?

Następne
NOWE FORUM
w piątek 22 czerwca 2017

Nowa Atlantyda ←
Fiskus jej nie zatopi

50

REPORTAŻ

- 40 **Lwiątko kalifatu.** Dzieci porwane, żeby zabijać
- 46 **Dzikie Idaho.** Ameryka pod ścisłą ochroną
- 50 **Sztuczne wyspy.** Ratunek przed powodzią

60

Noga Boga ←
Czy futbol to herezja?

FOTOSTORY

- 54 **Kulą w płot.**
Gafy Trumpa inspirują

OBYCZAJE

- 56 **Miki i Kim.**
Popkultura w dyktaturze
- 60 **Clericus Cup.** Mecz o Watykan
- 62 **Bunt modelek.** Wygadane, zaangażowane... Zaprzędane?

CYWILIZACJA

- 66 **Trendy, zagadki, odkrycia**

ROZMOWA

- 68 **Elke Holinski-Feder.**
Lekarka i genetyczka
– o pożytkach z badań nad embrionami

KOMPAS

- 72 **Ślady stopy na morzu.**
Zapachy i smaki Sardynii

HISTORIA

- 76 **Wojna sześciodniowa.**
Drugie narodziny Izraela

- 80 **MIKROFORUM**

56

→ **Wodzu, z(a)baw nas!**
Od dżucze do popu

Wyskoki na wybiegu ←
Pokaż mi, co myślisz

62

68

→ **Etyka w zarodku**
Co wolno medycynie

76

Kłęska Arabów ←
Została już tylko demografia

27. Festiwal Kultury Żydowskiej Kraków

24.06 – 02.07.2017

jewishfestival.pl

Jerozolima

Honorowy Patronat Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej Andrzeja Dudy

Partnerem głównym jest Województwo Małopolskie

27. FKŻ zrealizowano przy wsparciu finansowym Gminy Miejskiej Kraków oraz Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego

Kraków

Ministerstwo
Kultury
i Dziedzictwa
Narodowego

KRAKÓW REGION
MAŁOPOLSKA

TAUBE
PHILANTHROPIES

KORET
FOUNDATION

FRIENDS
OF THE CRACOW
JEWISH CULTURE
FESTIVAL

Goldman
Sachs
Gives

Embassy of the United States of America in Kraków

The
Kronhill Pletka
Foundation

ef
events foundation

American Jewish
Joint Distribution
Committee

קריית ירושלים
GMINA JEWISH
RELIGIOUS
COMMUNITY
OF KRACÓW

ISRAELI
Ambasada Izraela
w Warszawie

FUNDACJA WSPÓLPRACY
POLSKO-NIEMIECKIEJ
STIFTUNG
FÜR DEUTSCH-POLNISCHE
ZUSAMMENARBEIT

Midrasz
UTTD

GAZETA
wyborcza

TYGODNIK
POWSZECHNY

Trojka
POLSKIE RADIO

RADIO
KRAKÓW
1927-2017

OFF. RADIO
KRAKÓW

KAR
NET

TVP 2

TVP 3
KRAKÓW

WIELKA BRYTANIA

Terror na moście

Policja odprowadza przechodniów w bezpieczne miejsce po zamachu w Londynie w sobotę 3 czerwca br. Potem sprawdza, czy nie mają związku z terrorystami. Chwilę wcześniej trzech zamachowców najpierw wjechało rozpędzoną furgonetką w tłum pieszych na moście London Bridge, a potem zaatakowało nożami przechodniów na pobliskim Borough Market. Siedem osób zginęło, a prawie 50 zostało rannych. Wszyscy napastnicy zostali zastrzeleni przez policjantów. Był to już trzeci zamach terrorystyczny w Wielkiej Brytanii w tym roku.

Premier Theresa May ogłosiła plan zaostrzenia prawa, co ma usprawnić walkę z ekstremizmem, sama jednak znalazła się pod ostrzałem lidera opozycyjnej Partii Pracy. Na kilka dni przed wyborami parlamentarnymi (8 czerwca) Jeremy Corbyn wypomnił, że jako minister spraw wewnętrznych w poprzednim gabinecie konserwatystów pani May doprowadziła do likwidacji 19 tys. policyjnych etatów.

BRAZYLIA

Karnawał przeciw korupcji

Mieszkańcy Rio de Janeiro mają dość korupcji na szczytach władzy. W formie protestu umieścili na słynnej plaży Copacabana 595 czerwonych masek. Dlaczego akurat tyle? Mają symbolizować 513 deputowanych, 81 senatorów i prezydenta Michela Temera, oskarżanych powszechnie o powiązania z gigantycznym skandalem korupcyjnym wokół państwowego koncernu naftowego Petrobras. W ramach protestu na Copacabanie zebrał się wielotysięczny tłum rozgoryczonych Brazylijczyków skandujących hasło „Fora Temer” (Temer wynocha!), odbył się także koncert z udziałem legendarnego barda Caetano Veloso. Żądania dymisji prezydenta nasiliły się, gdy światło dzienne ujrzało nagranie, na którym prezydent zdaje się przyzwalać na wypłaty łapówek skazanemu za korupcję politykowi w zamian za nieskładanie obciążających zeznań.

TAJLANDIA

Trąba wodna

Sea World w San Diego słynie z pokazów z udziałem tresowanych orek. Gwiazdą zoo w Chonburi na południe od Bangkoku jest zaś ośmioletnia słonica Saen Dao (na zdjęciu ze swoim opiekunem), która chętnie demonstruje swoje niezwykle podwodne umiejętności. Mimo nieco przyćmionej figury słonie są świetnymi pływakami, co zawdzięczają znakomitej wyporności i silnym nogom. No i trąbie służącej za fajkę do pobierania powietrza. Na dodatek prawie się nie męczą. Znane są przypadki, gdy afrykańskie słonie potrafiły pokonać w wodzie dystans 48 km, a także płynąć bez przerwy przez sześć godzin.

Nie do Poznania

- Parady gejowskie, otwarte drzwi dla uchodźców, krytyka Kościoła... Na szczęście dla PiS **Jacek Jaśkowiak** jest prezydentem tylko w jednym mieście.

Süddeutsche Zeitung

Nie ma wielu prezydentów miast, którzy bez najmniejszego wahania stawiają czoła ministrowi obrony. Jednak gdy w Poznaniu zbliżały się obchody 60 rocznicy Poznańskiego Czerwca, prezydent miasta Jacek Jaśkowiak nie wahał się ani przez chwilę. Minister Antoni Macierewicz zażądał odczytania apelu smoleńskiego, czyli wojskowej ceremonii honorowej stawiającej zmarłego w katastrofie lotniczej prezydenta Lecha Kaczyńskiego na równi z polskimi bohaterami narodowymi. Wprawdzie prezydent Kaczyński nie zginął jako bohater wojenny, lecz wskutek błędów pilotów, ale był bliźniakiem Jarosława Kaczyńskiego, prezesa rządzącej partii Prawo i Sprawiedliwość, apel zaś stał się częścią nowej mitologii partyjnej i państwowej.

Jaśkowiak sprzeciwił się jednak łączeniu rocznicy wydarzeń w Poznaniu z upamiętnianiem katastrofy smoleńskiej. Kiedy minister obrony zagroził brakiem wojskowej asysty (dotąd była zawsze), prezydent po prostu wykluczył wojsko z obchodów. Gdy mimo to minister wysłał kilka autobusów z żołnierzami, Jaśkowiak zablokował ich przejazd. Oficjalne obchody odbyły się ostatecznie bez udziału wojska – i bez apelu smoleńskiego.

Bokser w biegu

Również przy innych okazjach Jaśkowiak demonstracyjnie opowiada się przeciw temu, co podoba się rządowi. Jako pierwszy prezydent miasta w Polsce nie tylko wyraził zgodę na organizację Marszu Równości, czyli parady gejów i lesbijek, lecz także ostentacyjnie wziął

w nim udział. Opowiada się też za przyjmowaniem uchodźców oraz za prawem do aborcji i protestuje przeciw polskim nacjonalistom. A kiedy rząd obciął finansowanie procedury in vitro dla bezdzietnych par, Rada Miasta Poznań podjęła decyzję o wsparciu dla tegoż programu.

W ciągu zaledwie dwóch i pół roku prezydent stał się znany także poza Poznaniem. Dla Polaków, którzy postrzegają to miasto jako bastion demokratycznej opozycji wobec niedemokratycznych działań rządu, symbolizuje on nadzieję. Grupy obywatelskie mówią już o Wolnym Mieście Poznań. Polski ruch kobiet planuje tam organizację dorocznego kongresu. – Czy hotele udzielają upustów? Jakie stanowiska zajmują kobiety w zarządach miejskich firm? – pytał Jaśkowiak jedną ze swoich współpracownic podczas przygotowań. – Jako sponsora musimy pozyskać Solange Olszewską – mówi prezydent. Ta jest prezesem producenta autobusów Solaris i wzorem kobiety przedsiębiorcy. – Zapraszamy kobiety z innych krajów i organizujemy panele na tematy gospodarcze, kulturowe i prawne. Dla naszego miasta będzie to wydarzenie roku.

▲ Prezydent Poznania Jacek Jaśkowiak z żoną Joanną, notariuszką, podczas **CZARNEGO PROTESTU** (24 października 2016 r.).

KONTEKST

Bekniemy za Brexit?

Polskie władze ubolewały, że po wyjściu Wielkiej Brytanii z UE stracimy w Brukseli silnego politycznego sojusznika. Ale czy tylko? Zachodzi obawa, że możemy na tym ucierpieć również finansowo.

W Unii Europejskiej rozpoczyna się debata nad ustaleniem Funduszu Spójności na następnych siedem lat (od 2020 roku). Na fundusz ten składają się środki wypłacane „dla wyrównania” przez bogate kraje północnej i zachodniej Europy biedniejszym państwom członkowskim. Obecnie największą pomoc otrzymuje Polska (80 mld euro). Tym razem debata może być gorąca, bo pojawił się postulat, by uzależnić wypłatę tych środków „od przestrzegania podstawowych unijnych wartości”. Jest to wyraźna przestroga – niektórzy komentatorzy mówią wprost o pogróżce – pod adresem Polski i Węgier, wobec których inne

środki nacisku ze strony Brukseli dotychczas okazały się nieskuteczne.

Decyzje o budżecie UE zapadają jedno-myślnie, trudno więc oczekiwać, że Budapeszt czy Warszawa opowiedzą się za obciążeniem subwencji dla siebie. Wszystko zmienił jednak Brexit. W budżecie Unii oznacza on wyrwę rzędu 10–13 mld euro rocznie. Tę lukę musiałyby zapłacić inne bogate kraje, nie widać jednak, żeby miały na to ochotę.

Postulat uzależnienia pomocy finansowej od dostosowania się do reguł Brukseli znalazł się – co znamienne – w oficjalnym stanowisku rządu Niemiec przed rozpoczęciem rozmów. Innym wielkim krajem UE, którego głos musi się liczyć, jest Francja. Nowy prezydent Emmanuel Macron już podczas kampanii wyborczej wypowiadał się bardzo krytycznie na temat Polski. Na obecny stosunek Paryża do Warszawy rzuca szczególnie niedawna sprawa zerwania przez MON wielkiego kontraktu na dostawę caracali.

NA PODST. DEUTSCHE WIRTSCHAFTS NACHRICHTEN,

DER SPIEGEL

nimi, w większości kontrolowanymi przez partię rządzącą, gminami wiejskimi. Miałoby to umożliwić obsadzenie stanowiska prezydenta stolicy przez kandydata PiS.

Innym pomysłem jest, aby prezydenci, którzy w dużej mierze wywodzą się z opozycji, mogli pełnić funkcję najwyższą przez dwie kadencje. Po wyborach komunalnych w 2018 roku oznaczałoby to np. koniec urzędowania dla prezydenta Gdańska. Nowicjusz Jaśkowiak mógłby jeszcze sprawować urząd przez jedną kadencję. Jednak rząd dysponuje jeszcze innymi narzędziami nacisku: są nimi Centralne Biuro Antykorupcyjne, już wcześniej wykorzystywane przeciw opozycji, oraz minister sprawiedliwości, który od 2016 roku jest prokuratorem generalnym. Już dzisiaj prowadzi się postępowania przeciw kilku prezydentom. – Niektórzy radni PiS zapowiedzieli, że także moja działalność będzie przedmiotem dochodzenia – mówi Jaśkowiak.

Kiedy główna partia opozycyjna, Platforma Obywatelska, zaprosiła prezydenta na początku maja

na demonstrację do Warszawy, okazał się wybitnym mówcą. Wyklucza jednak możliwość wejścia do ogólnopolskiej polityki. – Wciąż potrzebuję wielu lat, aby zrealizować swoje plany w Poznaniu – deklaruje. Uważa, że typowanie go na polityka formatu krajowego ze względu na kilka wypowiedzi nie jest dobrym pomysłem. Fakt, że stąpa mocno po ziemi, wiąże z boksem, który jest jego hobby. Od kiedy doznał złamania żebra w walce charytatywnej na rzecz dzieci z chorobami serca, w której spotkał się z by-

Oto jeden z powodów, dla których obecna władza chce podporządkować sobie samorządy

łym mistrzem świata Dariuszem Michalczewskim, ćwiczy co tydzień z profesjonalnym trenerem. – Zawsze, kiedy dostanę więcej trafień, niż jestem w stanie znieść, pomaga mi to twardo stąpać po ziemi – mówi.

FLORIAN HASSEL

© SÜDDEUTSCHE ZEITUNG

Jaśkowiak został wybrany dopiero w 2014 roku – i niewiele dłużej jest obecny w polityce. Z zawodu prawnik, był wcześniej właścicielem firmy zajmującej się rachunkowością oraz wyceną przedsiębiorstw. W Poznaniu dał się także poznać jako bokser amator, maratończyk i organizator biegów narciarskich. Kiedy objął urząd, okazało się, że miasto przekazuje bardzo dużo pieniędzy za użytkowanie torów tramwajowych przechodzących przez tereny kościelne, a jednocześnie Kościół katolicki wnosi tylko symboliczne kwoty za korzystanie z terenów miejskich. Jaśkowiak opublikował raport o powiązaniach finansowych miasta z Kościołem i zażądał wprowadzenia poprawek: był to pierwszy taki przypadek w Polsce, gdzie kościelne przywileje nie są zazwyczaj kwestionowane. Jaśkowiak zakazał również Kościołowi ustawienia olbrzymiej figury Chrystusa w parku miejskim bez zgody konserwatora zabytków.

Ta wymiana ciosów rozstawiła go poza granicami miasta. Zbliża się jednak kolejna próba sił. Minister kultury Piotr Gliński planuje cofnąć dotację dla festiwalu teatru i kultury Malta, o ile Poznań będzie obstawać przy obecnym kuratorze, chorwackim reżyserze Oliverze Frljiciu. Ten przyczynił się niedawno do wybuchu skandalu w Warszawie: w spektaklu na temat wykorzystywania seksualnego w Kościele imitowany jest akt seksu oralnego ze statuą Jana Pawła II. – Z pewnością zorganizujemy festiwal z udziałem Frljicia. A jeśli minister nie zapłaci, pozwimy go. Umowa to umowa – mówi Jaśkowiak.

Podskakujesz? Polecisz!

Ponieważ także w innych dużych miastach prezydenci idą na konfrontację z władzą, rząd PiS chce podporządkować sobie samorządy. Ich kompetencje mają zostać ograniczone, od edukacji i zdrowia po ochronę środowiska i finanse. Dla Warszawy PiS opracował ustawę, na mocy której stolica miałaby zostać połączona z sąsied-